

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุรินทร์ เขต 1

A STUDY OF THE RELATIONSHIP BETWEEN SOME FACTORS AN ANALYTICAL THINKING ABILITY OF MATTHAYOMSUKSA III STUDENTS IN SURIN EDUCATIONAL SERVICE AREA I

ฉัฐริดา เข็มหัก, รณิดา เขยชุม, วิทยุญา วิชาลาภรณ์

สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และศึกษาคำนำหนักความสำคัญของปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่/ผู้ปกครอง ที่ส่งผลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การวิเคราะห์ทางภาษา การวิเคราะห์ทางปริมาณ การวิเคราะห์ทางรูปภาพ และการวิเคราะห์ทางการแก้ปัญหา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำนวน 498 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การอบรมสั่งสอนของพ่อแม่/ผู้ปกครอง และแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ แบบทดสอบ การวิเคราะห์ทางภาษา แบบทดสอบการวิเคราะห์ทางปริมาณ แบบทดสอบการวิเคราะห์ทางรูปภาพ และแบบทดสอบการวิเคราะห์ทางการแก้ปัญหา ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .89, .88, .92, .91, .80, .80, .85, .88 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามพหุนาม (Multivariate Multiple Regression: MMR) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามเอกนาม (Univariate Multiple Regression: MR)

ผลการวิจัยพบว่า

1. กลุ่มตัวแปรปัจจัย ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่/ผู้ปกครองกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าวิลคัลแลมบีดา (Λ) .480 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรปัจจัยกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้านการวิเคราะห์ทางภาษา การวิเคราะห์ทางปริมาณ การวิเคราะห์ทางรูปภาพ และการวิเคราะห์ทางการแก้ปัญหา มีค่าเท่ากับ .490, .588, .572 และ .675 ตามลำดับ ซึ่งทุกด้านมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. คำนำหนักความสำคัญของกลุ่มตัวแปรปัจจัยที่ส่งต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้านการวิเคราะห์ทางภาษา การวิเคราะห์ทางปริมาณ การวิเคราะห์ทางรูปภาพ และการวิเคราะห์ทางการแก้ปัญหา ดังนี้

2.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้านการวิเคราะห์ทางภาษา ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่/ผู้ปกครอง ส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้านการวิเคราะห์ทางปริมาณ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่/ผู้ปกครอง โดยส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการเรียน ส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้านการวิเคราะห์ทางรูปภาพ ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่/ผู้ปกครอง โดยส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้านการวิเคราะห์ทางการแก้ปัญหา ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่/ผู้ปกครอง ส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความสามารถในการคิดวิเคราะห์, การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการเรียน, แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน, การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, การอบรมสั่งสอนของพ่อแม่/ผู้ปกครอง

Abstract

The main purpose of this study was to investigate the relationship and beta weight of learning self – efficacy, achievement motivation, child – centered learning and parental cultivation, and reasoning ability affecting the 4 areas of analytical thinking ability: analytical verbal, analytical quantitative, analytical figure and analytical problem. The samples used in the study were 498 Matthayomsuksa III term 2 semester 2010 students of the schools in Surin Educational Service Area I, and selected by two-stage random sampling. The tools used in research comprised the questionnaires about of learning self – efficacy, achievement motivation, child – centered learning and parental cultivation, and analytical thinking ability have 4 stage: analytical verbal test , analytical quantitative test , analytical figure test, and analytical problem test with the reliabilities of .89, .88, .92, .91, .80, .80, .85 and .88 respectively. The data were analyzed by using Multivariate Multiple Regression (MMR) and Univariate Multiple Regression (MR).

1. Factors of learning self – efficacy, achievement motivation, child – centered learning, parental cultivation and analytical thinking ability, analyzed by MMR, showed relationship statistical significance at the level of .01 (Wilks's Lambda = .480). The Multiple correlations, analyzed by MR, between all factors and each traits of analytical thinking ability which were analytical verbal,

analytical quantitative, analytical figure, and analytical problem were .490, .588, .572 and .675 respectively with statistical significance at the level of .01 in all areas.

2. The beta weights of factors contributed to each traits of analytical thinking ability were as follows:

2.1 Learning self – efficacy, achievement motivation and child – centered learning positively contributed to analytical thinking in analytical verbal with statistically significance at the level of .01 but parental cultivation positively contributed with statistically significance at the level of .05

2.2 Achievement motivation, child – centered learning and parental cultivation positively contributed to analytical thinking in analytical quantitative with statistically significance at the level of .01 but Learning self – efficacy positively contributed with statistically significance at the level of .05

2.3 Learning self – efficacy, achievement motivation child – centered learning and parental cultivation positively contributed to analytical thinking in analytical figure with statistically significance at the level of .01

2.4 Learning self – efficacy, achievement motivation and child – centered learning positively contributed to analytical thinking in analytical problem with statistically significance at the level of .01 but parental cultivation positively contributed with statistically significance at the level of .05

Keyword: Analytical thinking, Learning self – efficacy, Achievement motivation, Child – centered learning, Parental cultivation

บทนำ

นโยบายกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ [1] ดังนั้นความสามารถในการคิดจึงเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง ดี และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ความสามารถในการคิดเป็นวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่สำคัญเพราะการคิดเป็นทักษะที่ทุกคนควรมีเพื่อใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพยิ่งในสมัยโลกาภิวัตน์ [2]

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นตามพระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีแนวการจัดการกระบวนการเรียนรู้ จัดกิจกรรมและฝึกปฏิบัติ ที่มุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคนให้มีความสมดุล และเพื่อให้การจัดการพัฒนาทักษะการคิดบรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ จึงได้มีการกำหนดเกณฑ์ และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งกำหนดไว้ว่าผู้เรียนจะผ่านการศึกษาแต่ละระดับชั้นและจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้นั้น ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด [3] จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษารอบสอง โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

(องค์การมหาชน) ของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสุรินทร์ เขต 1 โรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา พบว่า มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 4 คือ ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจรรย์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ ปรากฏผลดังนี้ จำนวนโรงเรียนร้อยละ 57.5 ผลการประเมินอยู่ในระดับดี ร้อยละ 30 อยู่ในระดับพอใช้ และร้อยละ 12.5 อยู่ในระดับดีมากตามลำดับ ซึ่งจากผลการประเมินดังกล่าวจัดได้ว่า อยู่ในระดับพอใช้ค่อนข้างสูง และต่ำกว่าเป้าหมายที่ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ตั้งเอาไว้ คือร้อยละ 75 ขึ้นไป อยู่ในระดับดีขึ้นไป [4]

จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่า มีปัจจัยใดที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการคิดวิเคราะห์และมีความสัมพันธ์มากน้อยเพียงใด เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความตระหนักและร่วมกันส่งเสริมให้บุคคลมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบความสำเร็จในการเรียน และการทำงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยรวม และจำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ การวิเคราะห์ทางภาษา การวิเคราะห์ทางปริมาณ การวิเคราะห์ทางรูปภาพ และการวิเคราะห์ทางการแก้ปัญหา

2. เพื่อศึกษาคำนำหนักความสำคัญของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ การวิเคราะห์ทางภาษา การวิเคราะห์ทางปริมาณ การวิเคราะห์ทางรูปภาพ และการวิเคราะห์ทางการแก้ปัญหา

วิธีดำเนินการศึกษา

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ซึ่งมีจำนวน 40 โรงเรียน และมีจำนวนนักเรียน 5,928 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ซึ่งมีจำนวนนักเรียน 498 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบสองขั้นตอน(Two-Stage Random Sampling)

1.3 ตัวแปรที่ศึกษา

1.3.1 ตัวแปรปัจจัย (Independent Variables) ได้แก่

- 1) การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการเรียน
- 2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 3) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 4) การอบรมสั่งสอนของพ่อแม่/ผู้ปกครอง

1.3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

- 1) การวิเคราะห์ทางภาษา
- 2) การวิเคราะห์ทางปริมาณ
- 3) การวิเคราะห์ทางรูปภาพ
- 4) การวิเคราะห์ทางการแก้ปัญหา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 5 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดทฤษฎีของสเติร์นเบอร์ก ประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ทางภาษา จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .89

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ทางปริมาณ จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .88

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ทางรูปภาพ จำนวน 12 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .92

ตอนที่ 1 – 3 เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ 5 ตัวเลือก มีข้อถูกข้อละ 1 ตัวเลือก นักเรียนตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ทางการแก้ปัญหา จำนวน 2 ข้อ เป็นสถานการณ์ที่ต้องการให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อดี – ข้อเสีย พร้อมมีเหตุผลประกอบการให้คะแนนมีน้ำหนักตั้งแต่ 0 – 4 คะแนน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .91

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 4 ระดับ จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .80

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามวัดการจัดการเรียนการสอนที่เห็นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 4 ระดับ จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .80

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 4 ระดับ จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .85

ฉบับที่ 5 แบบสอบถามวัดการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่/ผู้ปกครอง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 4 ระดับ จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .88

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้น ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 4 สัปดาห์ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรปัจจัยกับ

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยรวมและรายด้าน

2. วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างตัวแปรปัจจัยกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยรวมและรายด้าน

3. วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามพหุนาม (MMR) และค่าน้ำหนักความสำคัญ (Beta Weight) ระหว่างตัวแปรปัจจัยกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้านการวิเคราะห์ทางภาษา การวิเคราะห์ทางปริมาณ การวิเคราะห์ทางรูปภาพและการวิเคราะห์ทางการแก้ปัญหา

ผลการศึกษา

1. ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว (Multivariate Multiple Regression: MMR) ประกอบด้วยตัวแปรปัจจัยกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พบว่า มีค่า Wilks' Lambda (Λ) เท่ากับ .480 (Approx.F = 25.383) มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพบว่าตัวแปรปัจจัยและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรเอกนาม (Univariate Multiple Regression) พบว่าค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้านการวิเคราะห์ทางภาษา ด้านการวิเคราะห์ทางปริมาณ ด้านการวิเคราะห์ทางรูปภาพ และด้านการวิเคราะห์ทางการแก้ปัญหา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .490, .588, .572 และ .675 ตามลำดับ ซึ่งทุกด้านมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผล ต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ในด้านต่างๆ พบว่า

ตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้านการวิเคราะห์ทางภาษา ได้แก่

การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าน้ำหนักความสำคัญ เท่ากับ .140, .252 และ .216 ตามลำดับ ส่วนการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่/ผู้ปกครอง ส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าน้ำหนักความสำคัญ เท่ากับ .087

ตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้านการวิเคราะห์ทางปริมาณ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่/ผู้ปกครอง โดยส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าน้ำหนักความสำคัญ เท่ากับ .255, .345 และ .116 ตามลำดับ ส่วนการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการเรียน ส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าน้ำหนักความสำคัญ เท่ากับ .096

ตัวแปรปัจจัยทั้ง 4 ตัวแปรส่งผลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้านการวิเคราะห์ทางรูปภาพ โดยส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าน้ำหนักความสำคัญ เท่ากับ .123, .245, .318 และ .118 ตามลำดับ

ตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้านการวิเคราะห์ทางการแก้ปัญหา ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าน้ำหนักความสำคัญ เท่ากับ .200, .324 และ .333 ตามลำดับ ส่วนการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่/ผู้ปกครอง ส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าน้ำหนักความสำคัญ เท่ากับ .090

อภิปรายผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามพหุนาม พบว่าตัวแปรปัจจัย ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการเรียน แรงจูงใจใฝ่

สัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่/ผู้ปกครองกับตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์ทางภาษา ด้านการวิเคราะห์ทางปริมาณ ด้านการวิเคราะห์ทางรูปภาพ และด้านการวิเคราะห์ทางการแก้ปัญหา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่ง อภิปรายผลได้ ดังนี้

การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการเรียนมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ซึ่งแบนดูรา เชื่อว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง มีความสำคัญและมีผลต่อการกระทำของบุคคล มีต่อการเลือกกิจกรรม การใช้ความพยายาม ความอดทนในการทำงาน การคิดและปฏิบัติการทางอารมณ์ของบุคคล การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์ต่อการกระทำ พฤติกรรมของบุคคล คือ ถ้าบุคคลรับรู้ความสามารถของตนในการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดสูง จะมีแนวโน้มกระทำพฤติกรรมนั้นสูงด้วยในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลรับรู้ความสามารถของตนเองในการกระทำพฤติกรรมนั้นต่ำ บุคคลก็จะมีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นต่ำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้นเลย [5] ก็เช่นเดียวกันถ้าบุคคลนั้นมีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง บุคคลนั้นก็จะมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงเช่นกัน

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยผลที่ได้มีความสอดคล้องกับเพราพรณ เปลียนภู [6] ได้กล่าวถึงความสำคัญ ของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ เพราะเป็นสิ่งที่คอยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดพลัง คือ มีความกระตือรือร้น กระฉับกระเฉง มีความพยายาม ตั้งใจเรียน และมีความตั้งใจอย่างแรงกล้าที่จะทำกิจกรรมให้ได้รับความสำเร็จ ซึ่งแสดงว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงด้วยเช่นกัน

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สร้างองค์ความรู้ใหม่ขึ้นด้วยตนเอง ได้เรียนรู้วิธีการคิด วิธีการเรียนรู้ของตนเอง และได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจและมีความถนัด อาจเป็นเหตุผลทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน ตลอดจนสามารถปรับปรุงกระบวนการรู้คิดและการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง จึงอาจกล่าวได้ว่าการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นและฝึกให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาศึกษาหาคำตอบด้วยตนเอง

การอบรมสั่งสอนของพ่อแม่/ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ของแบนดูรา ที่ว่า การเรียนรู้เกิดจากการสังเกตผ่านตัวแบบ ซึ่งตัวแบบนี้มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความคิดของเด็ก ผู้ปกครองถือเป็นตัวแบบแรกในการถ่ายทอดลักษณะ ความคิด ความเชื่อให้แก่เด็ก การเลี้ยงดูที่ถูกต้องพ่อแม่ควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก โดยพ่อแม่ต้องกระทำเป็นแบบอย่างก่อน และเมื่อเด็กกระทำสิ่งที่ดี ควรให้แรงเสริมเพื่อให้เด็กกระทำต่อไปอีก [7]

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการเรียน เนื่องจากการรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสำคัญต่อการกระทำของบุคคล มีผลต่อการเลือกกิจกรรม การใช้ความพยายาม ความอดทนในการทำงาน การคิดและปฏิบัติทางอารมณ์ของบุคคล ซึ่งการวิจัยพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองมีบทบาทอย่างยิ่งต่อการคิดวิเคราะห์ ครูผู้ปกครองจึงเป็นบุคคลสำคัญหนึ่งที่คอยกำหนดและคอยส่งเสริมให้นักเรียนได้มีพัฒนาการในด้านการคิดต่อไป

2. ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนเนื่องจากแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนมีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ การคิดและด้านอื่นๆ นักเรียนที่ตั้งใจเรียนสูงมักจะประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ มีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ตรงกันข้ามนักเรียนที่ขาดความสนใจหรือไม่ตั้งใจเรียนจะไปในไม่ถึงเป้าหมาย พฤติกรรมที่ตามมาภายหลังก็จะปัญหา ซึ่งการวิจัยพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีบทบาทอย่างยิ่งต่อการคิดวิเคราะห์ ครู ผู้ปกครองจึงเป็นบุคคลสำคัญหนึ่งที่คอยกำหนดและคอยส่งเสริมให้นักเรียนได้มีพัฒนาการในด้านการคิดต่อไป

3. ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน และสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยนักเรียนได้พึ่งพาตนเองในการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดทักษะที่จะนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ได้จริง ตลอดจนสามารถเข้าใจวิธีการเรียนรู้ของตนเองได้ ครูผู้สอนจึงควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรเลือกใช้เทคนิคการสอนที่มีคุณภาพ ให้ความสนใจและเอาใจใส่ให้นักเรียน รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ให้โอกาสและกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์และรู้จักคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง ตลอดจนการใช้จิตวิทยาในการสอนที่เหมาะสมด้วย

4. ด้านการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่/ผู้ปกครอง เนื่องจากการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่/ผู้ปกครองเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง โดยนักจิตวิทยาได้กล่าวไว้ว่าเด็กที่มีความแตกต่างกัน เนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะในวัยเด็ก บุคลิกภาพและอุปนิสัยต่างๆ จะถูกกำหนดและวางรากฐานไว้ตั้งแต่เด็กและติดตัวไปจนตลอดชีวิต ดังนั้นการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่/ผู้ปกครอง จึงมีความสำคัญมากและบทบาทของพ่อแม่ที่มีต่อลูก คือการให้ความรัก ความอบอุ่น การเอาใจใส่และการให้ความสนับสนุนทางด้านวิชาการจะช่วยให้เกิดพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ การคิดและสังคมอย่างดีที่สุด ตลอดจนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ดังนั้นควรมีการศึกษานักเรียนในสังกัดอื่นและนักเรียนระดับชั้นอื่นๆ เพื่อดูว่าจะให้ผลการวิจัยที่สอดคล้องกันหรือไม่และควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เช่น ความสามารถในการอ่าน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว บรรยากาศในการเรียน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- [2] สุรางค์ โค้วตระกูล. (2545). **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์
- [3] สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (ม.ป.ป.). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย .
- [4] กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1. (2554). **รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพผู้เรียน ปีการศึกษา 2553 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1**. เอกสารลำดับที่ 3/2554.
- [5] Bandura, Albert. (1986). **Social Foundation of Thought and Action**. New Jerse: Prentice-Hall.
- [6] เพราพรรณ เปลี้นนุกู. (2542). **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี.
- [7] นงพงา ลี้มสุวรรณ. (2555). **จิตวิทยาการอบรมและเลี้ยงดูเด็ก**. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2555, จาก <http://www.mahidol.ac.th/mahidol/ra/rapc/s37.html>.

